Doktora Rehberi | Orta | Doktora

TİK'te Başarısız Olursa Ne Olur? Ardışık ve Aralıklı Başarısızlık Kuralı

Olumsuz TİK kararının sonuçları: ilerleme toplantısı ile tez önerisi savunmasının farkı, üst üste iki ve aralıklı üç başarısızlık kuralının örnek dizilerle okunması, başarısızlıktan sonraki ilk adımlar, itiraz ve ilişik kesilirse açık kalan yollar.

Zafer Hoca · Yayın: 08.11.2026 · 8 dk okuma

Kısaca: Tez izleme komitesinden (TİK) bir kez “başarısız” almak doktoranızı sonlandırmaz. Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'ne göre ilişik kesilmesi için komitenin sizi **üst üste iki kez** ya da **aralıklı olarak üç kez** başarısız bulması gerekir. Yani bir başarısızlıktan sonraki toplantı kritik hâle gelir ve ondan sonraki her başarısızlık da sayıya eklenir. Tez önerisinin reddi ise ayrı bir kurala bağlıdır: ikinci kez reddedilen önerinin sonucu ilişik kesilmesidir.

Bu madde olumsuz bir TİK kararının sonuçlarını ve sonrasında yapılabilecekleri anlatır. Komitenin nasıl kurulduğunu, raporun nasıl yazıldığını ve toplantının nasıl geçtiğini öğrenmek için tez izleme komitesi (TİK) süreci maddesine bakın; burada süreç değil, “başarısız” kararından sonra olanlar ele alınıyor.

Aşağıdaki kurallar ulusal Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin (Resmî Gazete, 20.04.2016, sayı 29690) doktora hükümlerine dayanır. Her üniversitenin kendi lisansüstü yönetmeliği bu kuralları ayrıntılandırır; kesin uygulama için kendi yönetmeliğinizi okuyun.

TİK'te “başarısız” kararı ne demek? Hangi toplantılar sayılır?

TİK önünde iki farklı türde değerlendirme yapılır ve her birinin karar seçenekleri farklıdır:

Değerlendirme	Ne zaman?	Olası kararlar	İlişik kesme kuralı
Tez önerisi savunması	Yeterlikten sonra en geç altı ay içinde	Kabul, düzeltme, ret	Öneri ikinci kez reddedilirse ilişik kesilir
Tez ilerleme toplantısı	Öneri kabulünden sonra ocak–haziran ve temmuz–aralık dönemlerinde birer kez olmak üzere yılda en az iki kez	Başarılı, başarısız	Üst üste iki ya da aralıklı üç başarısızlıkta ilişik kesilir

“TİK'ten kaldım” dendiğinde çoğu zaman ilerleme toplantısı kastedilir. Bu toplantılarda yönetmelik yalnız iki seçenek tanır: başarılı ya da başarısız. Ara bir “düzeltme” kararı yoktur. Komite çalışmanızı yetersiz bulursa karar “başarısız”dır ve bu karar ilişik kesmeye giden sayıma girer.

Ardışık ve aralıklı başarısızlık kuralı nasıl işler?

Yönetmeliğin ilgili hükmü kısadır: komite tarafından üst üste iki kez veya aralıklı olarak üç kez başarısız bulunan öğrencinin yükseköğretim kurumuyla ilişiği kesilir. Bu iki koşuldan biri gerçekleştiği anda sonuç doğar. Aşağıdaki tablo, ilerleme toplantılarında olası dizileri gösterir (B:

başarılı, X: başarısız):

Toplantı sonuçları (sırayla)	Durum	Neden?
X	Devam	Tek başarısızlık; bir sonraki toplantı kritik
X, X	İlişik kesilir	Üst üste iki başarısızlık
X, B, X	Devam	Aralıklı iki başarısızlık; bir sonraki X hem ardışık hem üçüncü olur
X, B, X, B, X	İlişik kesilir	Aralıklı üç başarısızlık
X, B, B, B, X	Devam	Toplam iki başarısızlık, ardışık değil
X, B, B, X, X	İlişik kesilir	Son iki toplantı üst üste başarısız

Tablodan çıkan iki pratik sonuç var. Birincisi, her başarısızlıktan sonraki toplantı “son şans” niteliği taşır, çünkü ikinci bir X ardışık kuralı tetikler. İkincisi, araya giren başarılı toplantılar ardışıklığı bozar ama yönetmelik metninde önceki başarısızlıkları sildiğine dair bir hüküm yoktur. Bu yüzden doktora boyunca toplam başarısızlık sayınızı bir kenara yazın; üçüncüsü, aralarında kaç başarılı toplantı olursa olsun sonucu değiştirebilir.

Danışman ya da tez konusu değiştiğinde önceki başarısızlıkların sayılıp sayılmayacağı ulusal yönetmelikte ayrıca düzenlenmemiştir. Bu konuda kendi üniversitenizin yönetmeliğine bakın ve gerekirse enstitüden yazılı görüş isteyin; varsayımla hareket etmeyin.

Tez önerisi reddedilirse ne olur?

Tez önerisi savunmasının kuralları ilerleme toplantılarından ayrıdır. Yönetmeliğe göre komite öneriyi kabul, düzeltme ya da ret kararıyla sonuçlandırır:

1. **Düzeltme:** Size bir ay süre verilir; süre sonunda öneri yeniden değerlendirilir ve kabul ya da ret kararı çıkar.
2. **Ret:** Yeni bir danışman ve/veya yeni bir konu seçme hakkınız vardır. Aynı danışmanla devam ederseniz üç ay, danışmanınızı ve tez konunuzu değiştirirseniz altı ay içinde yeniden tez önerisi savunmasına alınırsınız.
3. **İkinci ret:** Önerisi bu savunmada da reddedilen öğrencinin ilişiği kesilir.

Geçerli bir mazeret olmadan tez önerisi savunmasına süresi içinde girmeyen öğrenci başarısız sayılır ve önerisi reddedilmiş kabul edilir. Yani savunmaya girmemek de bir “ret” hakkını tüketir. Hazırlık için tez önerisi savunması hazırlığı maddesine bakabilirsiniz.

Toplantıya girmezseniz ya da raporu vermezseniz ne olur?

Ulusal yönetmelik, mazeretsiz girmemenin sonucunu tez önerisi savunması için açıkça düzenler. İlerleme toplantıları için ise öğrencinin toplantıdan en az bir ay önce komite üyelerine yazılı rapor sunmasını şart koşar; raporda o zamana kadar yapılan çalışmaların özeti ve bir sonraki dönemin çalışma planı yer alır.

Üniversitelerin yönetmelikleri ve enstitü uygulamaları, raporu süresinde vermeyen ya da toplantıya mazeretsiz katılmayan öğrencinin başarısız sayılmasını öngörebilir. Kendi

yönetmeliğinizde böyle bir hüküm olup olmadığını öğrenene kadar, mazeretsiz katılmamanın "başarısız" olarak kayda geçebileceğini varsayarak hareket edin. Sağlık sorunu gibi gerçek bir engel varsa mazeretinizi toplantıdan önce, belgesiyle ve yazılı olarak enstitüye bildirin.

Başarısız TİK kararından sonra ne yapmalısınız? İlk 30 gün

Bir başarısızlık, bir sonraki toplantıyı belirleyici hâle getirir. Önünüzde yaklaşık altı ay vardır; bu sürenin ilk haftaları en değerlisidir.

1. **Kararı ve gerekçesini yazılı olarak alın.** TİK tutanağında hangi hedeflerin karşılanmadığı yazmıyorsa danışmanınızdan ve enstitüden yazılı gerekçe isteyin. Gerekçesini bilmediğiniz bir kararı düzeltemezsiniz.
2. **Nedeni sınıflandırın.** Sorun ilerleme miktarında mı, yöntemde mi, yazımda mı, yoksa dışarıdan kaynaklanan bir gecikmede mi? Aşağıdaki tablo her biri için ilk adımı gösterir.
3. **Danışmanınızla bir telafi planı yazın.** Planı ay ay, ölçülebilir hedeflerle kurun ve komite üyelerine iletin. "Veri toplamaya devam edilecek" yerine "nisan sonuna kadar 15 görüşmenin tamamlanması" gibi tarihli hedefler yazın (sayılar örnektir).
4. **Toplantıyı beklemeden ara görüşme yapın.** Özellikle sorunu dile getiren üyeyle, iki-üç ay sonra kısa bir ilerleme görüşmesi isteyin. Bir sonraki toplantıda sürprizle karşılaşmamanın en iyi yolu budur.
5. **Bir sonraki raporu önceki eleştirilere göre kurun.** Komitenin her eleştirisini ayrı başlıkta yazın ve ne yaptığınızı gösterin. Rapor yapısı için TİK süreci maddesindeki bölüm planını kullanabilirsiniz.

Neden	İlk adım
İlerleme yetersiz	Haftalık iş planı ve danışmanla sabit görüşme takvimi; ölçülebilir ara hedefler
Yöntem sorunu	Sorunu dile getiren üyeyle ayrı görüşme; gerekirse yöntem değişikliğini yazılı gerekçeyle önermek
Etik kurul ya da izin gecikmesi	Başvuru ve yazışma tarihlerini belgeleyip rapora eklemek; beklerken yapılabilecek işleri (literatür, pilot, araç geliştirme) öne almak
Danışmanla iletişim sorunu	Sorunu enstitüye bildirmeden önce yazılı olarak danışmanla konuşmak; çözülmezse danışman değişikliği seçeneğini değerlendirmek
Sağlık ya da kişisel nedenler	Kayıt dondurma ve mazeret hükümlerini zamanında kullanmak

Zaman planını yeniden kurarken doktora sürecinde zaman yönetimi maddesindeki yöntemler işinize yarayabilir. Danışmanla ilişki sorunun kaynağıysa tez danışmanı değiştirme maddesindeki adımlara bakın. TİK üyeleri de sonraki dönemlerde, kurulduğu yolla (enstitü anabilim/anasanat dalı başkanlığının önerisi ve enstitü yönetim kurulu onayı) değiştirilebilir.

TİK kararına itiraz edilebilir mi?

TİK kararı ve ona dayanan ilişik kesme kararı idari işlemdir; itiraz yolu kapalı değildir. Ancak itirazın başarılı olma şansı, kararın içeriğinden çok **usulüne** ilişkin somut bir sorun gösterebilmenize bağlıdır. Şu soruları kontrol edin:

- Komite yönetmelikteki yapıda mıydı (danışman, anabilim dalı içinden ve dışından birer üye)?
- Toplantı yönetmeliğin öngördüğü dönemde yapıldı mı ve size zamanında bildirildi mi?

- Raporunuzu süresinde teslim ettiğinizi gösteren bir kaydınız var mı?
- Kararın gerekçesi yazılı mı, yoksa yalnız “başarısız” mı yazıyor?
- Mazeretinizi süresinde bildirdiyseniz bu dikkate alındı mı?

2547 sayılı Kanun'a göre fakülte, enstitü ve yüksekokul yönetim kurullarının kararlarına yapılan itirazları üniversite yönetim kurulu inceler ve kesin karara bağlar. İtiraz süresini ve biçimini kendi üniversitenizin yönetmeliğinden kontrol edin; dilekçenizi enstitü kanalıyla verin ve evrak kaydı alın. Üniversite içindeki yol sonuç vermezse idari yargıya başvurma imkânı vardır; dava açma süreleri kanunla sınırlı olduğu için bu aşamada bir hukukçuya danışın. Haklarınızın genel çerçevesi için lisansüstü öğrenci hakları maddesine bakabilirsiniz.

İlişiğiniz kesilirse ne olur? Seçenekler

İlişik kesilmesi o programdaki öğrenciliğinizin sona ermesi demektir; ama akademik yolun tamamen kapandığı anlamına gelmez.

- **Lisans derecesiyle doktoraya kabul edildiyseniz:** Yönetmeliğin 17. maddesi, lisans derecesiyle doktoraya başlayan öğrencilerden kredili derslerini ya da azami süre içinde tez çalışmasını tamamlayamayanlara ve doktora tezinde başarılı olamayanlara, tezsiz yüksek lisans için gereken kredi yükü ve diğer koşulları sağlamaları kaydıyla tezsiz yüksek lisans diploması verilmesini öngörür. TİK başarısızlığı nedeniyle ilişiği kesilen öğrencinin bu hükümden nasıl yararlanacağını enstitünüze sorun. Bütünleşik programın genel kuralları için bütünleşik doktora programı maddesine bakabilirsiniz.
- **Yeniden başvuru:** İlişiği kesilen öğrenci aynı ya da başka bir üniversitenin doktora programına yeniden başvurabilir; daha önce aldığı derslerden muafiyet, kabul eden üniversitenin kurallarına bağlıdır.
- **Genel af ve geçici düzenlemeler:** Kanun koyucu zaman zaman ilişiği kesilmiş öğrencilere geri dönüş imkânı tanıyan geçici maddeler çıkarır; 2026'daki 7592 sayılı Kanun'da da böyle bir geçici madde yer aldı. Bu düzenlemelerin lisansüstü öğrencileri ve TİK nedeniyle ilişiği kesilenleri kapsayıp kapsamadığını ve başvuru süresini YÖK'ün ve üniversitenizin duyurularından kontrol edin.
- **Araştırma görevlisi iseniz:** 50/d kadrosu lisansüstü öğrenciliğe bağlı olduğu için üniversite yönergeleri ilişiğin kesilmesini kadronun sona erme nedenleri arasında sayar. Ayrıntılar için 50/d kadrosu nedir maddesine bakın. Başka kadro türlerinde de durumunuzu personel daire başkanlığına sorun.
- **Burs alıyorsanız:** Burs programlarının çoğu başarısızlığı ya da ilişiğin kesilmesini bursun sona erme nedenleri arasında sayar; örneğin YÖK 100/2000 bursunun usul ve esasları böyledir. Burs veren kurumun koşullarını ve olası geri ödeme hükümlerini okuyun.

Sık yapılan hatalar

1. **Tek başarısızlığı küçümsemek:** “Bir kereden bir şey olmaz” doğru, ama bir sonraki toplantının sonucunu doğrudan belirleyici yapar.
2. **Gerekçeyi yazılı istememek:** Gerekçesi bilinmeyen bir başarısızlık ne düzeltilebilir ne de itiraza konu edilebilir.
3. **Sorunu toplantıya kadar saklamak:** Gecikmeyi toplantıda ilk kez açıklamak, komitenin güvenini en çok sarsan davranıştır.
4. **Toplam sayıyı izlememek:** Aralıklı üçüncü başarısızlık, araya giren başarılı toplantılara rağmen sonuç doğurabilir.

5. **Mazereti sonradan bildirmek:** Toplantıdan sonra verilen mazeret dilekçesi çoğu zaman geç kalmış olur.
6. **Azami süreyi hesaba katmamak:** Başarısızlıkla geçen dönemler süreden düşülmez. Süre hesabı için doktora süre uzatma maddesine bakın.

Kaynaklar ve resmî bağlantılar

- Mevzuat Bilgi Sistemi — Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği (RG 20.04.2016, sayı 29690) ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun güncel metinleri: https://www.mevzuat.gov.tr
- Yükseköğretim Kurulu — mevzuat sayfası: https://www.yok.gov.tr/tr/page/mevzuat-aYrMB
- Resmî Gazete — yönetmelik değişiklikleri: https://www.resmigazete.gov.tr
- Kendi üniversitenizin lisansüstü eğitim yönetmeliği ve enstitünüzün TİK formları ile yönergeleri

Etiketler: #Doktora #Tez #Tez İzleme Komitesi

> **YDS/YÖKDİL barajı akademik kariyerinizi engellemesin.** Zafer Hoca kursları: zaferhoca.com.tr/magaza